Tummen upp!
Svenska som andraspråk
Öva – Läsa

Facit

© Erik Sandberg och Liber AB

Får kopieras

Det perfekta tillfället s. 3–5

Referensruta:
Det är ganska vanligt att vi sitter på café och ”fikar” i Sverige. I Sverige är det vanligt att ”fika”. Fika betyder att vi dricker kaffe, te eller något annat och sitter och pratar. Ibland äter vi något till, t.ex. en bulle eller kaka.

Uppgift 6, första frågan
Eftersom han är intresserad av Sofia och vill försöka få kontakt med henne.

Uppgift 6, andra frågan
Nervös, pirrig, blyg men kanske också förväntansfull.

Uppgift 7
Han låtsas att han studerar (och fikar på en kaka).

Uppgift 8
Fundera på om du kan motivera hur du tänker här.

Uppgift9
För att han är jättenervös och inte kommer på vad han ska säga.

Ingen enkel match! s. 6–10

Referensruta:
Sportlovet är ett lov i slutet av februari eller i början av mars. Många åker skidor på sportlovet. Andra tränar andra sporter. I Sverige är det vanligt att både tjejer och killar tränar och utför sporter. I en del sporter har man kill-lag och tjej-lag, men i många sporter tränar killar och tjejer tillsammans. Man måste inte träna någon sport på sportlovet.

Uppgift 5,6,7
Fundera på om du kan motivera hur du tänker här.

Uppgift 8
Förslag:
För hon ville visa Adrian att han hade fel. Många i hennes omgivning hade dessutom sagt att kampsport var farligt och inte var någon sport för tjejer.

Uppgift 9
Förslag:
Att hon fick visa att hon inte är tjej. Att hon vann trots att hennes motståndare (Adrian) trodde att det skulle bli en enkel match eftersom han skulle möta en tjej.

Skyskrapor s. 11–17

Uppgift 3

- ☒ Vad är Burj Khalifa?
- ☐ Hur har åsikterna om skyskrapor svängt i Sverige på senare tid?
- ☒ Vilket århundrade menar forskare att människor började bygga skyskrapor?
- ☒ Vilka två saker nämns som orsker till att skyskrapor kunde byggas i snabb takt i USA på 1880-talet?
- ☐ Vad menas med att de gamla tornen i Italien var ett sätt att ”visa sin storhet”?

Uppgift 4

- ☒ Varför skulle ett 15 meter högt hus i Tokyo inte räknas som en skyskrapa?
- ☐ Hur räknas TV- och radiomaster när man mäter byggnaders höjd?
- ☒ Vilken funktion hade skyskrapor förr i tiden jämfört med idag?

Uppgift 5
I Malmö.

Uppgift 6
Förslag:
Eftersom det inte finns någon exakt definition för hur hög en skyskrapa är. Ett lite högre hus kan uppfattas som en skyskrapa om alla andra hus runt omkring är mycket lägre.

© Erik Sandberg och Liber AB
Får kopieras

Uppgift 7
Förslag:
Vilket år invigdes skyskrapan Turning Torso?

I vilket land ligger skyskrapan Jeddah Tower?

Uppgift 8
Förslag:
Kommer det bli fler skyskrapor i Sverige den närmsta tiden?

Uppgift 9
Stäm av med din lärare om du har tänkt rätt när du skrivit dina egna frågor och svar.

Äta bör man annars dör man s. 14–18

Referensruta:
Tallriksmodellen beskriver vad som är bra att äta varje gång du äter en måltid. Du ska helst äta kött, grönsaker och kolhydrater (t.ex. potatis eller ris) när du äter. Då mår kroppen bra och du orkar mer.

Uppgift 3
Tallriksmodellen visar hur stor del av en måltid som bör vara kolhydrater, proteiner och frukt & grönt.

Du ska ha nämnt två av följande saker som avgör vad du kan äta:

- Allergi
- Religion
- Att vara t.ex. vegan eller vegetarian

Man bör inte äta innan man går och lägger sig, eftersom mat ger kroppen energi som gör oss pigga.

Uppgift 4
En stillasittande person bör äta mindre kolhydrater, eftersom man måste anpassa tallriksmodellen efter den livsstil man har. En person med stillasittande livsstil gör inte av med lika mycket energi.

En allsidig kost innebär att man äter varierat, alltså inte samma typ av mat varje dag.

Uppgift 5,6,7,8
Alla strategierna kan hjälpa eleven att hitta rätt ställe i texten, men för att svara på frågan behöver man föra ett resonemang och då är det bra att läsa både mellan raderna och använda sina tidigare kunskaper. Eleven som påstår att svaret inte står i texten har inte läst mellan raderna ordentligt.

Uppgift 9
Eftersom allt vi dricker också räknas som kost.
Om man t.ex. tränar och svettas mycket behöver kroppen mer vatten.

Uppgift 10
Godis och läsk med socker innehåller många kalorier (men nästan inga nytta näringsämnen) så det godis vi äter och den läsk vi dricker kommer ge kroppen energi och göra att vi känner oss pigga. Det kan också påverka kroppen på så vis att vi får i oss fler kalorier än vad vi behöver.

© Erik Sandberg och Liber AB
Får kopieras

”En dag satt en ödla på katedern” s. 19–24

Referensruta:
I inledningen nämns att Mia var trött på ekorrhjulet. Det är ett ord och uttryck som inte är så vanligt. Ett ekorrhjul syftar på ett sorts hjul som olika små husdjur (ekorre, hamster, råtta) brukar ha för att springa i när de sitter i bur. Uttrycket betyder att man gör allting likadant varje dag, ofta med en negativ betydelse, t.ex. att något känns tråkigt.

Uppgift 3
Jobbet hittade hon i en annons på internet.

Surakrai är vaktmästare på den skolan där Mia arbetar (i Thailand).

Första gången Mia såg Anton var vid hamnterminalen när hon klev av båten på ön Koh Lanta.

Uppgift 4
Före och efter:
Att tiden hon varit i Thailand har förändrat henne. Att har varit med om en stor upplevelse och har fått nya erfarenheter som hon inte hade innan resan.

Anton från Kungsbacka:
Eftersom det är samma stad som Mia bor i (hemma i Sverige). Hon tänker kanske att det kommer att bli lättare att hålla kontakten när de kommer hem till Sverige.

Referensruta:
I texten nämns att Anton och Mia är säsongsarbetare. Det betyder att man har ett arbete en viss tid av året. I Sverige har många ett säsongsarbete på sommaren, t.ex. att sälja glass eller arbeta med att plocka frukt eller bär.

Uppgift 5,6,7
Den första eleven har läst hela texten och sett helheten. Den eleven har sammanfattat och dragit en slutsats.

De andra två eleverna återberättar bara det som står i texten.

När du svarar på den här typen av fråga är det viktigt att du kontrollerar ditt svar så att du inte bara upprepar det som står.

Uppgift 8
Förslag:
Möjliga anledningar kan exempelvis vara:

- att det kändes som något nytt och spännande att arbeta på en skola i Thailand.
- att hon träffade vänliga människor (Surakrai och hans familj)
- att hon träffade sin nuvarande partner (Anton).
- att hon fick lära sig nya saker (dyka).

Uppgift 9,10,11
När du svarar på den här typen av frågor ska du vara noga med att kontrollera ditt svar så att det du svarar har stöd i texten. Tänk på att vara tydlig med vad du menar.

Uppgift 13
Förslag:

- På Go Slow går eleverna bara några veckor eftersom de är där på semester med sina familjer.
- Skolan ligger i en tropisk trädgård bara några hundra meter från havet.
- Det kan också hända oväntade saker, t.ex. att ödlor klättrar in i klassrummet.

© Erik Sandberg och Liber AB
Får kopieras

Våra uppkopplade liv s. 25–29

Referensruta:
Att vara uppkopplad betyder att vi kan gå ut på nätet (internet) var vi än är någonstans. De flesta har en mobiltelefon, en platta eller en dator och var man än är finns det gratis wifi-uppkoppling.

Uppgift 3

Argument	Stöd	Inte stöd
Internet är bra för demokratin.	×	
Bilder är bättre källor eftersom de inte går att ändra.		×
Det är bra att man kan vara hemlig på nätet.		×
Det är dåligt att man lätt kan låtsas vara någon annan på nätet.	×	

Uppgift 4,5,6,7
Även om den första eleven resonerar om något som artikeln handlar om (källkritik), så kopplar denna elev inte sina argument till texten. Det blir mer av ett påstående. Den här elevens pratbubbla får en tvåa.

Den andra eleven kopplar sina argument och tankar till texten på ett annat sätt. Eleven förklarar vad hen menar med hjälp av det som står i texten. Den här elevens pratbubbla får en etta.

Den tredje eleven har valt att kommentera en detalj ur texten och dra en egen slutsats som inte alls har något stöd i texten. Eleven motsäger sig själv istället för att lyckas bevisa något. Den här elevens pratbubbla får därför en trea.

Uppgift 8
”Det står i texten att vi inte pratar så mycket om källkritik. Jag pratar jättemycket om källkritik för det är ett jätteviktigt ämne i skolan. Så jag håller inte med”.

Uppgift 9
”Det är viktigt att man har koll på vad som står på nätet. Att det inte är säkert att en som skriver om något kan det ämnet. Så man måste alltid kolla på mer än ett ställe även om jag tycker det är svårt. En som får betalt kanske skriver att ett spel är jättebra till exempel.”

Uppgift 10

Det är viktigt att tänka efter innan man delar något	eftersom alla kanske inte gillar det.
	eftersom både bilder och texter kan vara falska.
Internet är bra för demokratin	eftersom fler är intresserade av politik.
	eftersom det har blivit lättare att få kontakt med politiker.
Arbetsgivare kan ha nytta av sociala medier	eftersom de kan hitta nya personer som kan jobba hos dem.
	eftersom de kan hitta information om den som söker jobb.

Uppgift 11
- ☒ I texten står det att …
- ☐ Jag tycker …
- ☐ Jag håller inte med om att …
- ☒ Jag har läst texten *Våra uppkopplade liv* och jag håller inte med om att …
- ☐ Jag brukar tänka på att …
- ☐ Enligt min åsikt …

Uppgift 12
Jag har läst ”Vårt uppkopplade liv”. Där står det att det är viktigt med källkritik. Jag håller med och jag försöker tänka på att kolla i flera källor. I texten står det att det är viktigt. Till exempel kan företag köpa en plats i Googles träfflista. Och då kanske alla köper saker bara från det företaget. Det tror jag att jag har gjort nån gång.

Uppgift 13
”Vårt uppkopplade liv” handlar om internet. Jag tycker det är intressant med virus. Det står att man kan få ett virus på datorn om man klickar på en länk i mejlet. Det är jättelätt

© Erik Sandberg och Liber AB
Får kopieras

att få virus så jag anser att alla virusprogram ska vara gratis. Enligt min åsikt kan såna också göra det svårare att få lösenorden till bankkort, för det står att sånt är särskilt intressant för kriminella.

Många människor på liten yta! s. 30–32

Uppgift 3

Påstående	Bangladesh	Sydkorea
Har större andel kvinnor i parlamentet.	×	
Här lever man längst.		×
Invånarnas sätt att leva är bättre för miljön.	×	
Fler bor i städer än på landet.	×	
Fler använder internet.		×
Har flest invånare.	×	
En tredjedel av invånarna är kristna.		×

Uppgift 4

Påstående	Stämmer	Stämmer inte
Sydkorea är större än Bangladesh.		×
I Sydkorea är invånarna mer uppdaterade kring nyheter än i Bangladesh.	×	
I Bangladesh får invånarna troligen en bättre utbildning.		×
I Bangladesh bor grannarna närmre varandra.	×	
Det vore bättre för jordklotet om alla levde som man gör i Sydkorea.		×

Kommentar:
Den här uppgiften innehåller två faktarutor. Det är vanligt att man använder faktarutor i både tidningar och böcker. En faktaruta används ofta för att man kan få plats med mycket information på samma sida. Texten blir kortare och tar mindre plats.

Jämför:
Huvudstad: *koreanska, engelska*

"I Sydkorea är de två största språken koreanska och engelska".

Uppgift 6
I den här typen av uppgifter är det är alltid viktigt att du läser texten noga. Jämför med de faktauppgifter som står i källtexten och kontrollera att eleven har använt fakta från källtexten på ett riktigt sätt. Har eleven tydligt visat vad som är egna åsikter och vad som står i texten till exempel? Står allt som eleven använder som fakta verkligen i texten?

Uppgift 7
Kvinnorna i Bangladesh har det dåligt. Dom får inte vara politiker i parlamentet som männen får. Men dom får gå i skolan och det är bra. Fast inte kvinnorna tror jag. Sen får de inte surfa på nätet mycket och då kan dom inte kolla på nyheterna. Jag skulle inte vilja bo där.

Uppgift 8
Exempel:
Så här har en annan elev skrivit.

"I Bangladesh får barn gå 10 år i skolan. Det är lika för både killar och tjejer. För vuxna i samhället är det inte helt lika för män och kvinnor. Det kan t.ex. vara svårare för kvinnor att bli politiker. Bara 20% av de som jobbar i parlamentet är kvinnor. I Bangladesh har 13% av befolkningen tillgång till Internet. Det kan göra det svårare för dem att t.ex. läsa nyheter och hänga med i vad som händer."

Kommentar:
Eleven har använt fakta om både kvinnor i parlamentet och tillgången på internet. Eleven har också dragit olika slutsatser med stöd av fakta.

© Erik Sandberg och Liber AB
Får kopieras